

Nr 291.

Av herr **Möller m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till lag om skolstyrelse i vissa kommuner.

I en samtidigt avlämnad motion i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till lag om församlingsstyrelse hava vi anfört vår principiella uppfattning i fråga om den borgerliga eller kyrkliga kommunen bör handhava skolväsendet.

I denna motion vilja vi framföra vissa yrkanden om förändringar i Kungl. Maj:ts i prop. nr 100 avgivna förslag till lag om skolstyrelse i vissa kommuner.

Beträffande ledamöterna i folkskolestyrelse föreslås i propositionen, att dessa skola utses till lika antal av stads- eller kommunalfullmäktige samt kyrkostämman eller kyrkofullmäktige. Anser man emellertid, att skolfrågorna höra hemma i den borgerliga kommunen, kan näppeligen något skäl anföras, varför icke dess beslutande organ skulle få utse hela folkskolestyrelsen. En sådan ordning är lika naturlig som att kyrkostämman, där skolväsendet hör till den kyrkliga kommunen, ensam väljer skolrådet. Genom att valet sker i en beslutande församling, vinnas dessutom vissa praktiska fördelar. Det blir sålunda lättare att vid tillämpning av den proportionella valmetoden ge minoriteter representation. I landskommuner med stor ytvidd och växlande skolorganisation får befolkningen i avlägset liggande trakter jämväl större möjlighet att bli representerad i folkskolestyrelsen.

Med vår allmänna syn på folkskolan som en gemensam angelägenhet för alla kommunens medlemmar, oberoende av deras religiösa inriktning, följer, att kyrkoherde icke skall vara självskriven ledamot av skolstyrelsen. I stället bör det minsta antalet valda ledamöter i folkskolestyrelse, som i propositionen föreslås till fyra, höjas till fem.

I anslutning till det anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta följande ändrade lydelse av nedan angivna paragrafer i Kungl. Maj:ts i proposition nr 100 framlagda förslag till lag om skolstyrelse i vissa kommuner.

§ 1.

I lands- eller stadskommun, som sammanfaller med skoldistrikt, skall, där kommunal- eller stadsfullmäktige finnas, folk- och fortsättningsskoleväsen-

det utgöra en för kommunen gemensam angelägenhet, vilken kommunen såsom sådan har att vårda.

§ 2.

I kommun, som omförmäles i § 1, skola kommunens kostnader — — — — — erlägger mantalspenningar.

§ 3.

Folkundervisningen i kommun, som omförmäles i § 1, ordnas enligt bestämmelser, som utfärdas av Konungen.

§ 4.

I kommun, som omförmäles i § 1, handhaves förvaltningen — — — — — en folkskolestyrelse.

För förvaltningen — — — — — särskild fortsättningsskolestyrelse.

Beträffande fortsättningsskolestyrelse — — — — — angående folkskolestyrelse.

§ 7.

Ledamöter av folkskolestyrelsen väljas av kommunal- eller stadsfullmäktige till det antal, som fullmäktige finna lämpligt. Antalet ledamöter må dock icke vara under fem eller tjugu.

Ledamöter i — — — — — övriga ledamöter.

Jämte ledamöter — — — — — till tjänstgöring.

§ 8.

Till ledamot i folkskolestyrelsen må utses endast den, som är röstberättigad vid kommunal- eller stadsfullmäktigeval och som uppnått tjugufem års ålder.

Ledamot i — — — — — andras talan.

Vad om — — — — — om suppleant.

Vid val — — — — — inom styrelsen.

§ 9.

Ledamöter och suppleanter i folkskolestyrelsen — — — — — särskilt stadgat.

Avgår ledamot — — — — — av tjänstgöringstiden.

20 §.

För Stockholms stad gäller vad särskilt är stadgat.

§ 21.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1931.

Genom denna lag upphäves lagen den 25 juni 1909 (nr 81 s. 1) angående folkskoleväsendet i vissa städer.

Utgår tjänstgöringstiden för vald ledamot eller suppleant i folkskolestyrelse tidigare än den 31 december 1930, må val av ny ledamot eller suppleant icke ske för längre tid än till utgången av nämnda år. Tjänstgöringstiden för ledamot eller suppleant, som före den 1 november 1930 valts för längre tid än till och med den 31 december 1930, skall utgå sistnämnda dag.

§ 22.

För kommun, där denna lag skall träda i tillämpning från och med den 1 januari 1931 skola följande särskilda bestämmelser lända till efterrättelse.

1. Såvitt ej Konungen i särskilt fall annorlunda förordnat, skall kommunen omedelbart övertaga de rättigheter församlingen eller församlingarna hava till egendom och medel, som anslagits till eller användas för folk- och fortsättningsskoleväsendet, ävensom ikläda sig skyldighet att fullgöra de förbindelser i fråga härom, för vilka församlingen eller församlingarna häfta.

2. Val av ledamöter och suppleanter i folkskolestyrelsen skall förrättas före utgången av år 1930. Tjänstgöringstiden för dem skall utgå den 31 december året näst efter det, då nästa gång allmänna val av kommunal- och stadsfullmäktige äga rum.

3. Räkenskaperna för folk- och fortsättningsskoleväsendet för år 1930 skola granskas enligt hittills gällande bestämmelser.

4. Lärartjänst vid folkskola eller småskola, som är förklarad ledig vid ingången av år 1931, skall tillsättas i hittills stadgad ordning.

5. Angående dispositioner och testamentsanslag med avseende å folk- och fortsättningsskoleväsendet, vilka blivit eller bliva ställda under förvaltning av skolråd eller skolstyrelse, meddelas närmare föreskrifter av Konungen.

§ 23.

Beträffande kommun, för vilken efter denna lags ikraftträdande sådant förhållande inträffat, att jämlikt § 1 folk- och fortsättningsskoleväsendet skall utgöra en för kommunen gemensam angelägenhet, skall vad i § 22 är stadgat i tillämpliga delar gälla, därvid skall iakttagas, att lagen skall träda i tillämpning i kommunen från och med ingången av kalenderåret näst efter det, varunder i § 1 avsett förhållande inträffat.

Till konstitutionsutskottet hemställes att vidtaga den omformulering av den i motionen föreslagna lagtexten eller den ändring i lagförslaget i övrigt, som i anledning av motionen kan vara påkallad.

Stockholm den 12 mars 1930.

Gustav Möller.

Rickard Sandler.

A. J. Bärge.

Edv. Björnsson.

